

Boabdil < *Abu ʿabd-illeb* etc.

En efecte Mutxamel ha estat sempre un mercat famós; avui se n'hi celebra allí un el dimecres de cada setmana (*GGRV* 585): la Sra. Rubiera de Epalza 5 sembla que ha trobat proves que ja hi havia un «çoc» o mercat en temps dels moros (nota en uns «Actes del Congrés» del Camp d'Alacant, 1992). En tot cas és ben versemblant.

La col·laboració dels estudiosos alacantins i 10 barcelonins ha conduït, doncs, a l'aclariment d'aquest enigmàtic nom, i de l'essència antiga d'aquesta vila tan nostra i industriosa, que uns forasters ens volien fer passar per castellana.

Però és important posar ara de relleu que el nom de Mutxamel, i el de formes afins, es retroben en diferents rodalies del País Valencià.

2) Valleta i font de *Mutxamel* dins els vast terme de *Moixent*, en la zona trifínia amb la Font de la 20 Figuera i Ènguera: anotat *mučamēl* en l'enq. de 1962 (xxxii, 85.8) és a la quadrícula de 2°49-50×38°53-54 de l'IGC, uns 2k5 a l'E. del trifini, en el fons d'aquella solitària barrancada, revestida avui d'espessa baga de pins, no gaire lluny de l'antic i famós districte de 25 *Gar(a)moixent*, al qual hem dedicat un extens apèndix de l'article *Moixent*, provant que havia estat molt habitat i fortificat en temps dels moros.

És clar que un lloc tan remot i independent no té nom reflex del de la vila alacantina, sinó arrel autòctona, i salta a la vista que aquest duplicat corrobora (si calgués) el caràcter genuí del nom; i que *-miel*, en l'altre, és una castellanada arbitrària; d'altra banda la situació a la vora de Garmoixent suggereix que en aquesta valleta hi havia un altre mercat beneït, 35 mahometà, com el que dóna nom a tots dos.

3) *Mučamēl* partida important, rústica, en el te. de Montserrat d'Alcalà (anotat en l'enq. de 1962, xxx, 149): també, doncs, a la vora d'un altre important lloc sarraí, la grossa i antiga alqueria de *mu-* 40 *sārrār*, *-rrāt* que ha donat el nom d'aquest poble veí de Montroi i Toris, a l'OSO. de València: doncs, potser aquí també es tractava d'un mercat, on proveïen els moros de *musārrār* i pobles veïns.

4) *El Mosmaï*, presenta un problema etimològic 45 que no és segur relacionar amb *muğma*^c èticon de *Mutxamel*, perquè hi ha un dilema entre dues explicacions aràbigues versemblants. Paratge important, cap dalt de les morisques serres de Bèrnia, al NE. de Callosa, que vaig anotar *mozmāj* en l'enq. de 1963; situat prop de «Can Ronda», nom on sospito el cone-

gut arabisme, de *rubta*, *DECat.*, s.v. *ravata* amb aquest suspecte *can*; i cf. *Cat. de Catadau, Catarroja* etc.). Salvà (*Callosa d'en S.*, vol. I), posa l'ermita de St. Llorenç prop de la «Casa del *Mosmaï*» citant d'un escrit de 1872 (II, 49), i situant tota la pda. uns 4 k. al S. de Callosa, en doc. de 1777 (Id. II, 47). *GGRV*, 685, 700 el posa com pda. de Callosa amb l'erm. de St. *Llorenç*, i com veïnat d'Altea, amb 12 edificis.

El dilema és entre A) i B):

A) Un adj. **muğma*^c i pertanyent a un mercat o reunió', deriv. de *muğma*^c: adj. no documentat, però com que els nisba es formen lliurement i copiosa, és quasi com si ho fos; el pas a *mosmaï* és evolució normal i corrent (cf. art. *Maignó / Masmudella*); i el 15 trasllat de l'accent tant pot ser cosa del mossàrab (infl. de *-aḫr*) -ARIUM) com del cat., o bé de l'àr. vg. (recul normal d'accent si la *a* hagués estat llarga).

B) Un cpt. de *mağğ* 'borboll, naixor (d'aigües)' (amb l'adj. *māī* 'd'aigua, aigualós': justament aquell l'hem comprovat com nom del barranc de *Mautx*; a la Nucua i Benidorm pròxims a l'O. de Callosa (veg. art. supra). El tancament de l'àr. *mağğ* en *moğğora* també cosa planera (cf. art. *Moja* supra); i quant a la *s*, ja l'hem trobada en una variant *Maus* d'aquest barranc.

Aquí l'adj. *ma* i el tenim justament comprovat en un altre nom veí: *El Fassamaï*, te. Relleu (xxxv, 143.8) < *al-fab al-ma* i 'el camp aigualós' (-aī > āj en tots dos).

Convincents totes dues etim., la coincidència geogràfica tan gran en el cas de (B) ens decanta més aviat cap aquesta.

¹ Invencioneta d'alguns, inspirada quasi només en l'artificios nom castellanitzat; i en alguns llocs de nom «mellaria», citats per antics, que no es localitzen per allà, ni probt. foren vers topònims sinó apel·latiu d'un dels incomptables indrets d'Espanya on es recollia o elaborava mel.—² «additioner, réunir» Boqtor, «coger frutos» *PAlc.*, 'posar d'acord' (*Bidpai, Qartās* etc.) Dozy (*Suppl.* II, 217, 219). A Algèria *mağma*^c (Beaussier 156b); i és també substantiu, ja registrat pel Djauharí (c. 1001) i el Fayyumí i el part. *muğma*^c ('*amr muğma*^c) «an (affair) resolved upon» en el Djauharí i el *Qamūs* (Lane, 459). En un mot: és legítim admetre que en l'àr. vulgar local es vagi usar *muğma*^c en un sentit de 'aplec de comprar i vendre', que en el fons és com dir 'un mercat'. En *RMA*. «campana: *mağma*^c *fa ġāmī*» (277) sembla ser forma vulgar per '*f'al-ğāmī*^c' entenen la campana que crida als que es reuneixen, cf. 307: *concilium*; *PAlc* 151b3 «concejo: *jamā*^c» o 'el qui s'aplega'; 82: «allegar algo *anjamā*^c»; NP *ğāmī*^c 'el qui s'aplega', en el Nedjd (Hess 166) i Algèria (*GGAlg.* 125a).